

הודאתו, בלי שיעידו על כך עדים.

וריש לקיש סבר —

עד כאן, לא קאמר רבי ישמעאל התם, שמתחייב הערב בהודאתו אפילו כאשר לא ייחד עדים, אלא משום דערב שייך ליה לשיעבודא דאורייתא. שהרי שעבוד הערב כשהודה בו נעשה עתה לחוב שכבר קיים מן התורה, ולכן אינו יכול לטעון טענת השטאה כאשר הוא הודה שהוא משתעבד כערב לשיעבוד של חוב הקיים מן התורה.

אבל הכא, כאשר לפני הודאתו הוא אינו חייב דבר, ולא שייך כאן שיעבודא דאורייתא, אלא שהוא יוצר את החוב עתה בהודאתו, הרי אם לא ייחד לכך עדים, יכול הוא לטעון משטה הייתי בכך!

גופא, אמר רב גידל אמר רב: אם שאל אבי הכלה את אבי החתן: כמה אתה נותן לבנדך? — וענה: סך כך וכך. וחזר ושאל אבי החתן את אבי הכלה: וכמה אתה נותן לבתך? — וענה אבי הכלה: סך כך וכך. הרו אם עמדו מתוך אותם הדברים, וקידשו — קנו שני הצדדים זה מזה את ההתחייבות ההדדית. והן הן הדברים הנקנים באמירה.

אמר רבא: מסתברא מילתא דרב שחלה התחייבות האב באמירה בעלמא, במי שמקדש את בתו בהיותה נערה [ולא בכוגרת], דקא מטי הנאה לידיה, כיון שבאה לאבי הנערה הנאה ממונית מקידושי בתו, לפי שהוא זכאי בכסף הקידושין שנותן הבעל לבתו הנערה, ולכן הוא מקנה את התחייבותו, מכח ההנאה שהוא מקבל מקדושיה.

אבל בקדושי כוגרת, דלא מטי, שלא באה הנאה ממונית לידיה של אבי הכלה, היות וכסף קידושיה שייך לה ולא לאביה — לא אמר רב שמתחייב אבי הכלה באמירה בעלמא, אלא צריך שיעשה קנין על כך.

והוסיף רבא, ואמר: אמנם כך היה מסתבר, אבל — והאלהים! נשבע אני באלהים, כי אמר רב את דינו, שהאב מתחייב באמירתו בלי קנין, אפילו כאשר בתו היא כוגרת, ואין לאביה הנאה ממונית מקידושיה.

ומוכיח רבא שכך היא שיטת רב:

דאי לא תימא הכי, אם לא תאמר כך, אלא תעמיד את דברי רב רק באבי נערה שיש לו הנאה ממונית מקידושיה, יקשה לך: אבי הבן, שגם הוא מתחייב באמירה בלי קנין — מאי הנאה אתא לידיה?! הרי לא באה לידו כל הנאה ממונית, ובכל זאת אמר רב שהוא מתחייב ללא קנין.

אלא, בהכרח, שלא מחמת טובת הנאה שבאה לידם חלה ההתחייבות ההדדית, כי אם בהיות הנאה דקמיהתני אהרדי, בהנאה שנוצרו ביניהם קשרי חיתון, גמרי, מחליטים הם את החלטתם בגמירות דעת שלמה על התחייבותם, ומקני להרדי, ומקנים זה לזה, באופן הדדי, את התחייבותם, בגמירות דעתם, ללא צורך בקנין.

אמר שאל ליה רבינא לרב אשי: האם הדברים הללו שניקנים באמירה, ניתנו ליכתב בשטר, כדי שיהיה להם תוקף של שטר, לגבות את ההתחייבות אפילו מנכסים משועבדים, כדין גביה בשטר. או לא ניתנו ליכתב, אלא הם רק כמלוה על פה, שאין גובים אותה מנכסים משועבדים?